

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Naša organizacija.

Problem malega naroda je vprašanje njegove organizacije, zakaj v temki z močnejšimi se more majhen narod vzdržati le, če je njegova nacionalna organizacija v vsakem pogledu brezhibno izvedena.

Slovenci spadamo med najmanjše narode na svetu in ker smo poleg tega obdarjeni s sosedstvom narodov, katerih države spadajo v vrsto velesil, je za nas vprašanje nacionalne organizacije naravnost vprašanje našega obstoja.

V dobrih urah se tega tudi vsi dobro zavedamo. Toda ti svetli trenutki nimajo trajnega uspeha in naše nacionalno življenje je slej ko prej v znamenju popolne desorganizacije.

Imamo štiri narodno - obrambna društva, tri telovadne organizacije, tri združne zveze, tri obrtniške organizacije, dvoje učiteljskih, velikansko preobilico političnih strank, skratka na vseh poljih smo do skrajnosti razbiti.

Zavedamo se sicer dobro, da so štiri narodno - obrambna društva nezmišle, enako vedo obrtniki, da bi bil njihov položaj ves drugačen, če bi bili enotno organizirani in ravno tako se zavedajo vsi narodni gospodarji, da bi enotna združna organizacija Slovenije pomenila neprimerno več kot vse tri sedaj obstoječe združne zveze skupaj. Toda kaj pomaga vsa ta zavest, če pa pravi pri nas vsemogočna dnevna politika, da mora ona odločevati v vseh vprašanjih, tudi v takih, ki je absolutno nič ne brigajo.

V našem narodnem življenju so si uzurpirale stranke, nositeljice dnevene politike, moč, kakršna jim ne gre. Politična stranka je organizacija ljudi s posebnimi cilji in ne more nikdar biti vsenarodna organizacija. Zato tudi ne gre politični stranki v vsenarodnih vprašanjih nikdar privilegirano monopolno stališče, temveč ona je vsesplošnim narodnim interesom podrejena in zato je podpirateljica vsenarodnih organizacij.

Politična organizacija mora podpirati telovadno organizacijo, ker ta krepi narodno zdravje, kako pa se telovadna organizacija izvrši, pa je izven delokroga političnih strank.

Tudi najidealnejša politična stranka ne more biti objektivna, kadar ima soditi med interesom pristaša in nasprotnika. Zadržana misel pa zahteva, da vlada pri presoji združnikov popolna objektivnost in zato je posledica politike v zadrugi neizogiben propad zadrug.

Pri nas se tega osnovnega pravila ni priznalo in zaslepljena ob strankarstva je naša javnost dopustila, da je dnevna politika po vrsti pričela vsako vsenarodno gibanje strankarsko izrabljati.

Samo strankarstvo je ubilo enotnost narodno - obrambnega dela in samo strankarstvo je povzročilo cepitev na vseh drugih poljih.

Vsled te cepitve pa propadamo, ker ne moremo v boju z drugimi narodi nikdar uporabiti vseh svojih sil, temveč vedno le neznamen drobec. Najmočnejše se je to pokazalo za časa koroškega plebiscita, ko je samo naša razbitost vzela naši propagandi ono elementarno silo, da je koroški narod kolebal, ko je imel odločiti o svoji nacionalni pripadnosti.

Organizacija našega narodnega življenja se mora od dnevene politike popolnoma osamosvojiti in ustvariti si moramo vrhovno instanco, ki bo skrbelo za zbiranje vseh narodnih sil in polagoma spravila politične stranke v oni delokrog, kateri jim pripada in katerega morajo v interesu naroda izvrševati.

Moramo pa tudi reformirati svoje naziranje. Dosedaj smo bili vajeni, da smo najbolj cenili tistega politika, ki je najostreje udrihal po svojem nasprotniku. Treba je, da pričnemo ceniti one politike, ki so največ ljudi združili v spoznajnem delu. Političkov združbarjev ne moremo rabiti, ker rušijo organizacijo naroda. Potrebujemo apostole združevanja ljudi, ki bodo narod vedno in ob vsaki priliki opozarjali na potrebo skupnega dela.

HRSS za tretjo internacijalo.

Zagreb, 4. avgusta. V soboto in nedeljo se je vršila tu plenarna seja vodstva HRSS. Seja je bila dobro obiskana in so se seje, razven treh udeležili vsi poslanci. Glavno poročilo sta podala poslanca Predavec in Maček. Poročala sta o pristopu HRSS v tretjo internacijalo in o notranje politični situaciji. Pri prvi točki je prišlo do hrupnih nastopov, ker velik del poslancev ni odobral pristopa HRSS v tretjo internacijalo. Oponente pa je pomiril dr. Maček z nekim Radičevim pismom, v katerem pravi Radič, da pomeni pristop v tretjo internacijalo samo moralno podporo ruskemu narodu. S tem pojasnilom so bili oponenti zadovoljni. Nato sta bili sprejeti sledeči resoluciji:

1. Hrvatsko narodno zastopstvo, zbrano na svoji seji z dne 3. avgusta

VTIS RESOLUCIJE HRSS.

Beograd, 4. avgusta. Predmet komentiranja je bila danes v političnih krogih resolucija HRSS. V vseh političnih krogih, posebno v vladi je resolucija napravila neprijeten utis, ker so konstatirali, da je radičevcem samo na taktiki, da izvedejo svoj program, ne

v Zagrebu, glavnem mestu Hrvatske in vseh Hrvatov, soglasno odobrava, da je predsednik hrvatskega narodnega zastopstva in predsednik HRSS Stjepan Radič prijavil na osnovi pooblastila sej hrv. narodnega zastopstva z dne 19. avgusta 1923, in z dne 1. maja 1924 in varujoč program in taktiko pristop HRSS v kmetsko internacijalo v Moskvi, s čemur je stvorjena prva realna vez med ruskim in hrvatskim narodom.

2. Hrvatsko narodno zastopstvo vidi v sedanjih vladi opozicijskega bloka korak k sporazumu srbsko - hrvatskega spora ter sklone soglasno, da podpira poslanski klub HRSS novo vlado, dokler bo delovala v duhu načel, na katerih je bil ustanovljen opozicijski blok.

pa na sporazumu. Radikali ugotavljajo, da potrjujejo vsa dejanja radičevcev to, da oni niso prav nič odstopili od programa nezavisne hrvatske republike. Sedaj je vodstvo stranke uradno odobrilo vse ono, kar je Radič napravil v inozemstvu.

NEMCI, DZEMIJET IN HRSS ZA VLADO.

Beograd, 4. avgusta. G. Davidović je jutraj dolgo konferiral z Žiko Rafajlovičem in nato prejel od Nemcev, džemijeta in HRSS obvestilo, da bodo njih grupe podpirale novo vlado. Davidović je potem odšel v klub in imel tam konferenco. Na konferenci so razpravljali o resoluciji HRSS. Klub smatra, da je resolucija nepovoljna za današnjo situacijo.

SEJA ZEMLJORADNIKOV.

Beograd, 4. avgusta. Danes dopoldne se je pričela plenarna seja zemljoradnikov, ki naj bi odločila vprašanje glede vstopa zemljoradnikov v vlado ali glede podpore novi vladi. Seja je trajala do 12. in se popoldne nadaljuje. Na seji je govorilo večje število govornikov, ni bil pa sprejet noben definitivni odlok.

SEJA NEMCEV.

Beograd, 4. avgusta. Včeraj se je vršila v Zemunu seja glavnega odbora nemškega kluba. Na seji je predsednik poslanskega kluba dr. Krafič obdržal referat o politični situaciji. Po tem referatu je bila sprejeta resolucija o politični situaciji. V resoluciji se naglašava velika zadovoljnost glavnega odbora s delom poslanskega kluba in je izražena želja, da bo nova vlada upoštevala potrebe nemškega kluba. Vladni krogi pravijo, da bodo Nemci po tej resoluciji podpirali današnjo vlado. Opozicijski tisk konstatira, da v tem vprašanju niso v ospredju idejne stvari, marveč želja, da bi nova vlada otvorila nemške šole v Vojvodini in dovolila ponovno delovanje kulturbunda i. t. d.

V RADIKALNEM KLUBU.

Beograd, 4. avgusta. Danes dopoldne je Pašić imel konferenco v radikalnem klubu z nekaterimi poslanci, ki so zjutraj prispeli iz notranjosti v Beograd. Poslanci so g. Pašića obvestili o razpoloženju med narodom, ki je za nacionalni blok. Narod zahteva najljubejšo borbo proti današnji vladi. Nato je Pašić konferiral s predsednikom parlamenta Jovanovićem, z bivšim notranjim ministrom Vujičićem in z Veļo Vukičevićem. Vaš dopisnik je izvedel od prijateljev Pašića, da Jovanović noče več ostati predsednik narodne skupščine. Tako je toraj propadla nada vlade, da oslabi radikalne vrste.

Moramo najti platformo, na kateri se more združiti ves narod in tudi politična stranka se mora zavedati, da ne sme iti v boj proti svojem nasprotniku tako daleč, da jej ta ne bi mogel več podati roke za skupno vsenarodno delo. Zato napadajte nasprotno mnenje, toda častite prepričanje nasprotnika in možnost za skupen nastop bo vedno odprta.

Organizacija našega naroda je njegovo obstojno vprašanje. Je problem

POVRATEK MINISTROV.

Beograd, 4. avgusta. Danes ob 4. popoldne se bo vršila plenarna seja vlade. Zjutraj pričakujejo prihod zunanega ministra Marinkovića. Marinković je bil pri kralju na Bledu in mu je podal referat o delovanju vlade ter mu obenem predložil vladno deklaracijo. Deklaracijo je kralj pregledal in odobrili. Danes zjutraj sta dospela v Beograd prometni minister Sušnik z inspeksijskega potovanja in dr. Korošec s seje SLS. Pričakujejo se prihod muslimanov, radičevcev, Nemcev in džemijeta. Vsi ti poslanci bodo morali izročiti referate strankinih zborovanj. O teh referatih se bo razpravljalo na seji ministrskega sveta.

POLOŽAJ ZA VLADO UGODEN.

Beograd, 4. avgusta. Politična situacija v Beogradu ni zabeležila večeraj nobenega velikega dogodka v pogledu saniranja krize. Vladni krogi konstatirajo, da se situacija popravlja vse bolj v korist današnje vlade zlasti po večeršnjem sklepu poslanskega kluba HRSS-a, ki soglasno odobrava vstop radičevcev v vlado. Mislijo, da bo imela vlada 175 poslancev, opozicija pa vsega skupaj 137.

PRED PRIČETKOM TRGOVINSKIH POGAJANJ Z AVSTRIJO.

Beograd, 4. avgusta. Iz vladnih krogov poročajo, da se bodo pričela prihodnji teden trgovinska pogajanja z Avstrijo v svrhu sklenitve trgovinske pogodbe. V ta namen bo odpotovala koncem tedna naša delegacija na Dunaj.

O KULTURBUNDU DOLOČI DRŽAVNI SVET.

Beograd, 4. avgusta. Kakor se trdi v izvestnih vladnih krogih, vlada ni sedaj podvzela še ničesar za dovoljenje delovanja kulturbunda, ker se cela zadeva nahaja pred državnim svetom. Ako namreč vlada dovoli delovanje kulturbunda, se lahko pripeti, da državni svet tega ne dovoli. Nemci pa zahtevajo od vlade svobodno delovanje te svoje organizacije.

RADIČ S SOVJETI NEZADOLJEN.

Beograd, 4. avgusta. V političnih krogih doznajajo, da je Radič na potu v domovino in da ni zadovoljen z uspehi svojega potovanja po Rusiji.

našega naroda. Dosedaj smo »reševali«
tu vprašanje z medsebojnim bojem in z ozkosrčnostjo.

Rešljivo pa je le z medsebojnim delom in s širokogrudnostjo. Ne vodi samo ena pot v Rim in tudi politične stranke morajo opustiti frazo o svoji edinozveličavnosti.

Edino zveličavna je le popolnoma izvedena nacionalna organizacija, ki je nad vsemi strankami in strujami in kateri morajo zato služiti vsi

Vprašanje predsednika skupščine.

Beograd, 4. avgusta. Predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović je včeraj konferiral v svojem kabinetu z Mišo Trifunovićem, Ninčićem in Dimitrijevićem. G. Dimitrijević je na vprašanje, ali bo ostal Jovanović predsednik narodne skupščine, izjavil novinarjem: »On mora ostati!«

Beograd, 4. avgusta. Politični in pravniški krogi se sedaj zelo zanimajo za položaj predsednika narodne skupščine g. Ljube Jovanovića. Jovanović more ostati predsednik skupščine. Po čl. 77. ustave voli narodna skupščina na vsakem zasedanju svoje predsedništvo. Na podlagi tega mora Jovanović podati ostavko. To želi g. Pašić in to je tudi njegova teza. Današnja

vlada pa želi, da bi Jovanović ostal še nadalje predsednik narodne skupščine. Tudi vladni tisk brani Jovanovića in pravi, da mora ostati predsednik skupščine, ker ima vsa skupščina v njega zaupanje.

Beograd, 4. avgusta. Predsednik parlamenta g. Jovanović je o vsem tem izjavil novinarjem sledeče: »Nisem se še odločil ne za eno, ne za drugo stališče. Posvetoval sem se z nekaterimi uglednimi pravniki. Pravniki mislijo, da v tem slučaju, ako predsedništvo ne bo podalo ostavke, potem bodo lahko podali ostavko vsi oni člani predsedništva, ki sami ne bodo hoteli dalje ostati v svojem položaju.«

Skupščina bo odgodena.

Beograd, 4. avgusta. Vladni krogi doznajajo, da namerava vlada takoj po prvi seji narodne skupščine in po prečitjanju deklaracije odložiti nadaljne

seje skupščine. V tem času bi se ugotovilo stanje, v katerem je nastopila vlada svoje resore in bi bili postavljeni državni podtajniki.

Ukrepi vlade.

Beograd, 4. avgusta. Vlada je odredila hipno podporo 100.000 Din za pomoč pogorelcem v Strumici.

Beograd, 4. avgusta. Vlada je ugotovila velike zlorabe pri vojni odškodnini. Sestavljena je posebna anketa, ki bo pregledala delo poprejšnje vlade. Velikim zlorabam so prišli na sled zlasti pri bolgarskih reparacijah.

NOV STANOVANJSKI ZAKON.

Beograd, 4. avgusta. Minister socialne politike pripravlja načrt za stanovanjski zakon, ker poteče rok za ta načrt že s 1. januarjem 1925. Ako zakon ne bi bil do določenega roka izdelan, bi mogli nastopiti nemiri med hišnimi posestniki in najemniki.

UPOKOJENCEM SE ZVIŠAJO POKOJNINE.

Beograd, 4. avgusta. Finančni minister je izjavil novinarjem, da se dela v finančnem ministrstvu na to, da bi se zboljšal položaj upokojujencev. Minister bo dalje predlagal ministrskemu svetu, da se vsem upokojujencem zvišajo penzije.

ZAKUPI V SUŠAŠKI LUKI SE PREGLEDAJO.

Beograd, 4. avgusta. Prometni minister Sušnik je ustavil nadaljno podeljevanje zemlje v zakup v Sušaškem pristanišču. To svojo naredbo utemeljuje s tem, da so dobile zemljo v zakup nekatere osebe, ki nimajo od tega pravice. Sestavljena je posebna anketa za revizijo zakupa.

DELEGACIJA UDRUŽENJA VOJNIKOV PRI VOJNEM MINISTRU.

Beograd, 4. avgusta. Včeraj je delegacija Udrženja vojniov in oficirjev posetila vojnega ministra Hadžića. Delegacija je vojnomu ministru referirala o delovanju uprave in ga prosila, naj se vojni minister zainteresira za zboljšanje položaja rezervnih častnikov, vojakov, zlasti pa še invalidov.

SOUDELEŽBE BOLGARSKE VLADE PRI KOMITSKIH VPADIH DOKAZANE.

Beograd, 4. avgusta. Notranje ministrstvo potrjuje vest, da je znani bolgarski komit Pače Mihajlov ubit. Dalje je baje notranje ministrstvo našlo v Štipu arhiv Pače Mihajlova, ki je za nas dragocen dokument o akciji makedonstvujuščih in kompromitiven za bolgarsko vlado. Ako bo Bolgarska na predstoječem sestanku narodov sprožila makedonsko vprašanje, bo naša vlada uradno obtožila bolgarsko vlado, da sodeluje pri iridentičnem delu tajnih organizacij proti vsem balkanskim državam. Kot dokaz zato bo pokazala naša vlada najdeni arhiv.

SLABA LETINA SLIV.

Beograd, 4. avgusta. Poljedelski minister je izjavil, da bo letos vsega skupaj 400 vagonov suhih sliv za izvoz, medtem ko so lansko leto izvozili iz naše države preko 2000 vagonov sliv.

BOLGARSKA PLAČA NAŠI DRŽAVI 229.000 DOLARJEV.

Beograd, 4. avgusta. Naše zunanje ministrstvo je dobilo obvestilo od bolgarske vlade, da takoj izplača bolgarsko finančno ministrstvo naši državi 229 tisoč dolarjev za pšenico in koruzo, ki nam jo dolguje Bolgarska po pogodbi od 1. oktobra prejšnjega leta.

NAPAD BEOGRAJSKEGA TISKA.

Beograd, 4. avgusta. Opozicijski tisk, zlasti »Balkan«
ostro napada dr. Korošca kot eksponenta Vatikana in apelira na patrijarha Dimitrija, naj za enkrat odgodi ustoličenje patrijarha v Peči, ko ima oblast antisrbska in antipravoroslavna vlada, katere člani so bivši habsburški izpovedniki. To je zelo kritičen moment za srbsko cerkev in da to dejstvo odgovarja resnici, bo znal uvideti najbolje sam patrijarh Dimitrije, ki najbolje pozna srbsko dušo.

VELIKE PROTISRBSKE DEMONSTRACIJE V SOFIJI.

Beograd, 4. avgusta. Iz Sofije poročajo, da se je vršil včeraj (na ihrdan) ob priliki obletnice makedonske revolucije, ki je bila leta 1903, velik parastos umrlim vojvodam in četnikom v cerkvi Sv. kralja Milutina v Sofiji. Po parastosu so se vršile na ulici Marije Luize burne manifestacije, katerih se je udeležilo okoli 40.000 manifestantov. Manifestanti so zahtevali osveto Srbiji in Grčiji.

STRAŠNA NESREČA V ŠENTJANŠKEM RUDNIKU.

V soboto se je vtrgal nad Št. Janžem oblak, vsled česar je nastala velika ploha. Silni nalivi so pokončali električno centralo v Krmelju, ki je morala obratovanje ustaviti. Voda je začela polniti tudi rudniške rove in Andrejev rov je bil kmalu napolnjen z vodo. V tem rovu se je nahajalo okoli 20 delavcev, od katerih so tisti, ki so bili blizu izhoda, pravočasno zapazili nesrečo, a oni, ki so bili globlje, so postali žrtev neurja. V rovu je našlo smrt 9 delavcev in sicer Kanc Martin, Keše Franc, Kavšek Ferdo, Rugeļ Jernej, Kos Martin, Strovin Martin, Umeļ Franc, Dolenskeļ Martin in Ojstruh Edvard.

Teško poškodovan je rudar Pristou Franc. Lažje poškodbe so dobili Pristou Alojzij in Steklara Jernej. Rudarski paznik Josip Karlič je tudi ranjen. Iskanje mrtvecev ovira voda, ki napolnjuje rov. Vodne črpalke so namreč vse pokvarjene. Dosedaj se je posrečilo izveleči 3 mrtvece iz rova.

V Šent Janž se je odpeljala tehnična rešilna ekspedicija z rudarskim nadsvetnikom Pehanijem. Tudi rudarski glavar Stergar je prispel na mesto nesreče.

Borzna poročila.

Zagreb, 4. avgusta. Devize: Curih 15.15—15.615, Pariz 437.50—442.50, Praga 245.80—248.80, London 368.25—371.25, New York 82.50—83.50, Dunaj 0.1167—0.1187, Milan 361.25—364.25. Valute: dolar 81.25—82.25, češke krome 243.50—246.50. Curih, 4. avgusta. Beograd 6.40, Praga 15.90, New York 534.50, London 23.75, Pariz 28.80, Milan 23.35, Dunaj 0.00755.

„Slovenski Narod“ zoper državne uradnike

Znamo je da se je z zakonom o civilnih državnih uradnikih uzakonila dolga vrsta krivic in da je gmotni položaj uradništva danes še takšen, da je žalostno o tem sploh govoriti. Od socialnih naših razmer prisiljeno vztrajati na svojem mestu in pričakujoč, da merodajni činitelji — zakonodajalci — vendar uvidijo nevdržnost razmer, se obrača uradništvo skoraj sleherni dan bodisi po osrednjih, bodisi po pokrajinskih in strokovnih zvezah s peticijami na vlado za pomoč. Nova vlada je takoj ob nastopu ukazala pripraviti vsote, potrebne za toli pričakovano in toli odlašano izplačilo razlike izza 1. oktobra ter se pripravila k reviziji pragmatike. Ni nikakršno čudo, ako je uradnik najprej človek in potem eventualno tudi še strankar in če sprejme zato obljubo gmotnega zboljšanja z zadoščenjem, pa naj pride ona že od katerekoli vlade. Ker gre državnemu uradništvu pravica do zaslužnega kruha po najprimitivnejših človeških zakonih, ker je to v interesu celega naroda in uvideva nujno potrebo že vsakdo v naši državi, niso nasprotovali tej vladni obljubi niti najnačelnější njeni nasprotniki.

Samo »Slov. Narodu« je bila prigranena žalostna slava, da v sobotnem svojem uvodniku kategorično protestira proti ublažitvi bede duševnega delavstva ter vladno obljubo o pomoči imenuje naravnost »koncesijo«.

List, ki bi bil že davno zamrl, ako bi ga v tako nezasuženi meri ne bilo podpiralo baš uradništvo, se ne sramuje naslednjih svojih izjavljati:

»Četrta koncesija (nove vlade namreč) je splošnega gospodarsko-socialnega značaja. Nova vlada je vsaj teoretično levičarska po vzorcu novejših parlamentarnih kombinacij v nekaterih drugih državah. Če hoče torej bazirati svojo politiko na takozvani ljudski volji (op. Ljudstvo, zapomni si dobro, tvoji vrhovna volja je po protidemokratskemu »Slov. Narodu« le »takozvana«!) mora dati obsežno gospodarsko in socialno koncesijo širšim plastem naroda. To pomeni neizbežni konflikt z obstoječim družabnim redom, ker če hoče vlada na eni strani dati, mora na drugi vzeti. Izdatno zboljšanje današnjega gmotnega položaja nižjih in srednjih slojev, ugoditev vsem materijelnim zahtevam ročnega in duševnega proletarijata je nemogoča brez pritiska na industrijske in trgovske kroge. Tu stoji nova vlada pred težkim problemom, ki mu po našem globokem prepričanju ne bo kos. Trgovski, industrijski in drugi pridobitni krogi so danes v tako kritičnem položaju, da bi pomenil vsak večji pritisk na njihovo gospodarstvo korak nazaj v splošni kaos, ki je izpodkopaval temelje našega narodnega gospodarstva prva polovna leta.«

Jasno je predvsem ko beli dan in tega ne more ovrči še tako krepek njegov dementi in naknadne interpretacije, kar je napisal, da »Slov. Narod« z ročnim in duševnim »proletarijatom« apostrofirava v prvi vrsti državne namestnice in uradnike, invalide in upokojenke. Pa ne samo, da zmerja v vesti ni službi osivele može s proletari, kakor da gre za velemestno takozvano »sodrgo«, on vidi v podpori obubožanega uradništva »neizbežni konflikt z obstoječim družabnim redom«, torej revolucijo, protizakonskost, upor. »Slov. Narod« smatra slabe razmere uradništva za normalno, pravično stanje, čigar zboljšanje od vlade bi doneslo narodu nesrečo, družbo pa potreslo v njenih temeljih. Pa še ne dosti!

V strahu, da bi uradništvo ne prišlo do svoje pravice, silka trgovcem, in-

dustrijalcem in pridobitnim krogom samega belcebuha v podobi velikih davkov, ki bi jim bili s tem natovorjeni. Dobro vedoč, da uživa danes uradnik prejemke, s katerimi se ne da živeti in ne umreti, ki so torej dobesedni »Hungersold« in da je vsakemu razsodnemu finančnemu ministru na razpolago dosti tehničnih možnosti poskrbeti za budžetarno kritje socialnejših osebnih izdatkov, ne da bi moral poseči po zviševanju državnih bremen, si »Slov. Narod« vseeno ne more kaj, da ne bi hujskal proti uradništvu pridobitne kroge ter sejal razdora v družbo in majal s tem podlage države.

Ker se nahaja pretežni del državnega uradništva v vrstah Samostojne demokratske stranke kljub temu, da je »Slov. Narod« nieno glasilo, ne moremo verjeti, da bi bila stranka naenkrat spremenila svojega stališča, ter moramo pripisovati ta napad na državno uradništvo gmotni odvisnosti lista od finančnega (ne pridobitnega!) velekapitala, kateremu je bil prodan. Mora pač plesati, kakor mu zagode njegov gospodar. Pavšalno njegovo sklicevanje na pridobitne kroge prihaja pa najbrž odtod, ker je prespal poslednji dve leti, ko so ravno najbolj zindustrijalizirane in skomercializirane države, vstevši i Avstrijo in Nemčijo zboljševale gmotni položaj državnega uradništva, in ko so tudi jugoslov. pridobitni krogi, trgovska zbornica in strokovna združenja na gospodarskih kongresih v Zagrebu in Skoplju, v spomenicah in bilančnih poročilih v lastnem interesu naglašali, da pričakujejo omiljenje gospodarske krize in boljše upravo ravno od izdatne pomoči državnim uslužbencem.

Ako vlada v katerem oziru enomiselnost med jugoslov. državljani, tedaj ravno glede tega vprašanja. Samo »Slov. Narod« je glasno zaklical svoj »veto« in vidi v tem »neizbežni konflikt z obstoječim državnim redom.« Da je to njegovo sovraštvo proti državnim uradnikom iskreno, povzema uradništvo lahko tudi iz tega, kako ga je ta list rad obsipaval s pridevki »lačno, raztrgano, razcapano, golo« ter s priobčevanjem skrajno neokusnih sestavkov naravnost smešil bedo ter izpodkopaval še tisto malo socialnega ugleda, kar ga je uradništvu še iz prejšnjih časov ostalo.

Drobne vesti.

Konferenca o Irskem mejnem sporu je končala brezuspešno. Verjetno je, da bo vlada predložila že prihodnji toden tozadevni zakon parlamentu.

Skupen spomenik vsem v vojni padlim vojakom postavijo v Nemčiji.

Španski diktator Primo de Rivera je dejal, da je prva samo vojaška doba, njegove diktature zaključena in da se pričinja sedaj doba patriotske vlade.

Ogrska transa mednarodnega posojila Madžarski je bila v Budimpešti popolnoma podpisana.

Ameriške delavske strokovne organizacije so se izjavile za kandidaturu La Foletta.

Italijanski list »Messagero« predlaga, da naj se določi bivši cesarici Ziti kot bivališče Villa della Pianore v Italiji.

Pri nadomestnih volitvah v Londonu je zmagal z nezadovoljno večino kandidat konservativcev. Pri prejšnjih volitvah je bil izvoljen kandidat delavske stranke in sicer z večino 2000 glasov.

Častno sabljo je izročila francoska vlada ob priliki 10letnice vojne belgijskemu kralju.

Trans-Juba. Ministrski svet je ratificiral pogodbo, sklenjeno med Italijansko in angleško vlado glede odstopa Juba dežele Italiji. Nova provinca se bo imenovala Trans-Juba.

V vrstah braziljskih revolucionarjev se nahajajo tudi 1000 nemških in 500 avstrijskih izseljencev, ki so dobivali po 15 milijevov plače in katerim je bilo obljubljeno, da dobe v slučaju zmage upornikov 15 ha zemlje.

Ljubo D. Jurković:

Kapitulacija federalistov in revizionistov.

Gospodu Ljubi Davidoviču se je posrečilo, da je sestavil kabinet iz vrst demokratske stranke, slovenske ljudske stranke in jugoslovenske muslimanske organizacije. V ta kabinet sta prišla razven teh, g. Nastas Petrovič, radikalni disident in pa g. Hadžić kot minister vojne.

Stranke, iz vrst katerih se je stvorila vlada g. Davidoviča, razpolagajo samo s 76 glasovi, spričo tega bi te stranke v skupščini nikakor ne mogle obdržati oblasti v svojih rokah niti bi ne mogle s lastno močjo samostojno delati. Te stranke ne potrebuje pomoči drugih parlamentarnih skup.

Po vesteh časopisov izgleda, da hočejo novi vladi pomagati v prvi vrsti Radičevci s 63 poslanci, džemijeti z 10, zemljoradniki z 11 in Nemci z 8 poslanci. Tem grupam se bo pridružio še par poslancev iz dosežane opozicije, tako, da g. Davidovičeva vlada računata na pomoč stosedemdesetih poslancev.

Ako vpoštevamo, da razpolaga demokratska stranka s 33, SLS s 24 in dr. Spaho z 18 poslanci, vidimo, da so glavna opora sedanje vlade Radičevci. Tako torej govori številna moč v narodni skupščini.

Stranke sedanje Davidovičeve vlade so se v resnici tudi za časa prvih vlad g. Pašiča sporazumele in so formirale takozvani opozicijski blok. Toda ta blok je imel tedaj, — dasi je bil obrazovan iz heterogenih elementov, katerih politični principi in programi so si bili v diametralnem nasprotju drug proti drugemu — en in isti skupni cilj: Zrušiti vlado g. Pašiča. In tedaj, ko je bil to edini in najvišji cilj vseh teh političnih strank, smo mogli — vsaj do gotove meje — njihovo skupno delovanje razumeti.

Odkar je pa prišel do vlade, se nahaja opozicijski blok v popolnoma drugem položaju. Ravnotako pa so postali tudi mesebojni obojniaki med vsemi temi strankami, ki so tvorile blok, povsem drugači. Sedaj je treba, da se vse te stranke s popolnoma drugačnimi načeli in programi sporazumejo med seboj za pozitiven program dela, ki bo, vsaj do gotove meje, vse zadovoljil. Edino v tem slučaju bi imele vse te stranke in strankečine vidne koristi od nove vlade.

Samo ob sebi se razume, da je položaj g. Davidoviča, ki nosi polno odgovornost za današnjo vlado, zele težak in delikaten. Ta položaj zahteva od njega mnogo takta in poznanja razmer. Zakaj, ako ostane vsaka stranka, od katere je g. Davidovič odvisen, tudi nadalje pri svojem programu, tedaj ni nikakor ne moremo razumeti, kako bo g. Davidoviču mogoče, da vzdržl harmonijo v vladi in skupščini.

V slučaju, da bi g. Davidovič ne mogel zadovoljiti kake zahteve, ali pa, da se ne bi strinjal s dr. Spahovim ali džemijetovim stališčem, bi ga ti pustili na cedilu ter mu odrekli svojo pomoč, v istem trenutku pa bi se nahajal takoi v manjšini ter bi moral podati ostavko svoje vlade. Enako bi se mu godilo, ako bi ga zapustil n. pr. dr. Korošec in Nemci, ali zemljoradniki, Nemci in džemijeti, da ne govorimo o Radičevcih, brez katerih bi g. Davidovič na vlado niti misliti ne mogel.

Kakor je iz tega razvidno, je odvisna g. Davidovičeva vlada celo od najmanjših grup, na katere se njegova vlada naslanja. Voditi mu je treba resne račune o zahtevah džemijeta in Nemcev, kakor tudi o zahtevah Radičevcev in vseh ostalih.

Toda ne glede na vse tekoče, na katere bo nova vlaga sigurno naletela ko prične z rednim zakonodajnim delom, pogledmo še malo dalje, kake cilje ima nova vlada, kaj da se mora učiniti, da zadovolji svoje zaveznike in pomagače. — Kaj pričakujejo klerikalci in Radičevci od vlade g. Davidoviča? — Razpolaga li g. Davidovič

Politične vesti.

— Konferenca radikalov v Sarajevu. V Srbskem domu se je vršila dobro uspeša konferenca radikalov, na kateri sta poročala poslanec Kobasica in dr. Andrić. V svojih poročilih sta poudarjala, da se nova vlada ne bo mogla obdržati, ker se brez Srbov še manj pa proti Srbov ne da vladati. Na predlog nekaterih, da se prične izdati »Srbska Reč«, je bilo zbrano toliko denarja, da je izhajanje lista že zagotovljeno. »Srbska Reč« bo izhajala trikrat na teden.

— Med Davidovičevci. Protičevci in Nemci v Novem Sadu je bil dosežen sporazum. Kongres džemijeta v Skoplju. Po dolgotrajni debati je bil sprejet organizacijski statut stranke, ki obsega 120 članov. V glavnem je tendenca statuta, da zagotovi enotnost stranke, vsled česar se tudi zahteva, da se mora manjšina v vsakem slučaju pokoriti. Stranka bo imela vsako

v narodni skupščini s tolikšno številčno močjo, da ne govorimo o moralni, da zamore zadovoljiti bodisi tudi minimalne zahteve strank, ki mu pomagajo in ga irže?

Vse to so vprašanja, ki se nam vsiljujejo, ako proučavamo skupščinsko matematiko in če opustimo razpravljanje o patriotski in moralni vrednosti grup, ki pomagajo sedanji vladi!

Razven g. Davidoviča so vse ostale stranke današnje vlade videli izvor vsega nezadovoljstva v našem narodu v Vidovdanski ustavi, oziroma v centralizmu, ki ga je ustvarila ta ustava.

In baš radi tega so zahtevale vse te stranke — da ne govorimo o Radičevcih »Federalativni Mirotnorniki in drugih glupostih, — najmanje vsaj revizijo ustave v avtonomijskem smislu. Vsa borba in delo teh strank je bilo usmerjeno v tem pravcu. Večina teh strank je šla s to ali sličnimi parolami k volitvam itd. Spahovci, ki so bili glasovali za Vidovdansko ustavo, so zahtevali njeno revizijo in formirali so z ostalimi strankami, ki so kasneje stopile v zvezo s federalisti takozvani revizionistični blok.

Revizija Ustave je postala temeljna zahteva večine strank današnje vlade. Z revizijo ustave je bilo treba urediti našo upravo, ukloniti in onemogočiti korupcijo, najti bazo za sporazum Srbov, Hrvatov in Slovencev itd.

Razen tega so prišle vse te stranke, zadnji čas tudi Radičeva do trdnega prepričanja, da se more ta revizija izvojevati edino in samo ustavnim putem, in to v narodni skupščini v Beogradu!

Spoznale pa so tudi, da je revizija ustave mogoča le, če se izrečejo za njo radikalni.

Drugo vprašanje pa je, ako so te revizionistične stranke odstopile od zahteve po reviziji ustave in ako so sprejele centralizem. Vse to mi tekoče verujemo, vendar vzamemo tudi to misel v razpravo.

Gotovo je, da ne more Davidovičeva vlada v nobenem slučaju izvesti revizije ustave. Ako gospod Davidovič torej tega ne more učiniti, ni ne razumemo, zakaj bi Radič pomagal njegovi vladi? — Mogoče je, da bo g. Davidovič stremel za tem, da izboljša našo upravo, da odpravi mnogo zla, ki razkraja naš državni organizem, da odpravi korupcijo itd., in da bi se samo s ter zadovoljili g. Radič, g. dr. Korošec in g. dr. Spaho in vsi njegovi prijatelji.

Ako je temu tako, potem pomeni to, da so federalisti kakor tudi revizionisti kapitulirali in da so pristali na centralizem, odrejen v vidovdanski ustavi, pod pogojem, da bo uprava dobra in poštena. To bi značilo, da je zmagal centralizem z žrtvijo vlade gospoda Pašiča.

S to zmago, bi gosp. Davidovič nedvomno učinil neizmerno uslugo državi, in mi bi mu ne mogli odrekati svojega priznanja. S to zmago bi se mogel g. Davidovič ponasati pred celo zgodovino našega naroda, ker bi on in stvari storil ono, kar je želel storiti g. Pašič, a česar on ni mogel izvesti!

All mi ne verujemo, da so se vsi ti federalisti, revizionisti in separatisti preko noči izpremenili, — mi ne verujemo, da se dajo oni tako lahko, tako brzo in tako poceni poraziti, niti ne verujemo, da je za to veliko in važno delo, sposoben g. Davidovič.

Zadovoljiti revizionistične stranke in pridobiti jih za vidovdansko ustavo, ustvariti mir v deželi ter tralen in pravičen sporazum med Srbi, Hrvatii in Slovenci zmorejo edino le radikalni, ker imajo zato največ moralne in stvarne pravice. To bo dokazala tudi sedanja vlada g. Davidoviča, ki ne bo mogla ustvariti nič pomembnejšega, če ne učvrsti svojega položaja z razširjenjem koalicije. Današnja vlada je še nepopolna in v tem je njen nedostatek.

leto svoj kongres, ki pa ne more biti vedno v Skoplju. Novemu odboru je kot glavna naloga poverjeno razširjenje stranke. Na hudo kritiko je naletel na kongresu proračun stranke, ki zato ni bil sprejet, ampak vrnjen odboru. Borba med Ferad-begom in Kenan Zijo se je končala z zmago pravke. Kljub temu sporu pa ne pride do razkola v džemijetu in so n. pr. že izstopivši člani izjavili, da se pokoravajo sklepom večine.

— Spoznanje. Novosadska radikalna »Zastava« je bila še pred kratkim popolnoma nasprotna stališču Ljube Jovanoviča. V svoji sobotni številki pa prinasa na uvodnem mestu članek radikalnega voditelja Oblačiča Pavla, ki pravi, da se je radikalni glavni odbor preneglil, ker ni sprejel Jovanovičeve teze. Dalle poudarja Pavlovič, da je zveza s samostojnimi demokrati radikalom zelo škodovala in da je sreča, da so izstopajoč iz vlade dosegli vsaj to, da so se od njih ločili.

— Ni mirja. Samo ena noga je je popolnoma razmazarjena... Rešena bo. — Arkadij se je približal onemu, ki je to govoril, ga zgrabil za rokav in mrzlično vprašal:

— Pravite, da bo rešena? Ali je res, da bo rešena? — In nekdo je dejal: — Ubogo dekle! Morda bi bilo bolje, da bi bila...

Arkadij ga je presunil s strahovitim pogledom, tako, da je človek umolknil. Arkadiju Benku so dovolili, da je vstopil v ambulatni voz, v katerem so odpeljali Blanko k njenim roditeljem. Jokal je obenem s starši, ki ga niso poznali; vendar se niso popolnoma nič čudili, da on sočustvuje z njimi v nesreči.

Naslednjo noč je prišla vrsta na njega, da bedi pri bolnici, v kateri je bila komaj iskrica življenja.

A ko je gospodična Blanka odprla oči in je z roko segla na kraj, kjer ji je bila odrezana noga, se je Arkadij jedva premagoval, da ni zajokal.

Ponižno se je nagnil nad njo, trudeč se, da da svojem obrazu kar najmilejši izraz, da bi bil manje grd in da bi ji bil všeč.

Od stihnih bolečin, ki jih je Blanka morala trpeti, ni mogla govoriti z Arkadijem o onem, kar je on tako vroče želel. Šele po dolgih tednih, ko je Blanka okrevala, je doživel Arkadij najrešnejši trenutek svojega življenja. Blanka se mu je otožno, toda ljubезljivo nasmejala in mu ponudila roko v zahvalo Arkadijeve ljubezni. In Arkadij je sprejel to roko ter jo posul s poljubii in namočil s solzami sreče...

Londonska konferenca.

USPEH KONFERENCE

je popolen. Dosežen je sporazum v vseh najvažnejših točkah. Na sobotni plenarni seji, ki je trajala dve uri, so bila soglasno sprejeta poročila komisij. Izvoljen je bil poseben odbor juristov, ki ima izdelati enoten protokol, ki bo služil kot podlaga za pogajanja z Nemčijo. Konferenca je dalje sklenila, da se prepusti sporno vprašanje železničarjev šefom delegacij v rešitev.

POVABILO NEMČIJL

Po konferenci so odobrili zavezniki kratko povabilo Macdonalda Nemčiji, da se kot enakopraven član udeleži Londonske konference. V povabilu se pravi, da se vabi Nemčija, da razpravlja skupno z zavezniki o metodi, po kateri bi se dal izvesti Dawesov načrt. Prvič po premirju so s tem Nemci pritegnjeni k zborovanjem zaveznikov kot polnopravni člani. Nemčija je povabilo sprejela in so njeni delegati danes odpotovali.

POMEMBNA IZJAVA HERRIOTA.

Po plenarni seji konference je dejal Herriot: »Srečni smo vsled enotnosti, ki je bila na konferenci dosežena. Vztrajnost in napor francoske delegacije se popolnoma poplačani z obnovitvijo medzavezniške aljanse. Nemške obveznosti bodo komercializirane in vse težkoče, ki bi se pojavile med Nemčijo in zavezniki bodo rešene potom arbitraž. S tem je zapustilo reparacijsko vprašanje politično polje in njegova ureditev ne bo zadela na nobene nove težkoče, ker se bo mogoče v bodoče opirati na praktično in pozitivno podlago.

NEMŠKI DELEGACIJI

načeljuje kancelar dr. Marx. Prizadevanja dr. Stresemanna, da bi bil on njen predsednik, niso imela uspeha. Nemška delegacija bo stavila protipredloge zlasti glede izpraznitve Poruhria in pa sankcij. Pogajanja se bodo zato zavlekla.

AMERIŠKI BANKIRJI

še niso doseženemu sporazumu očicelno pritrtili, toda splošno se smatra da bodo to storili v najkrajšem času.

FRANCOSKO ČASOPISJE

je večinoma za v Londonu sklenjenji kompromis in danes so zadovoljni celo listi, ki so dosedaj dosledno pisali proti Herriotovemu stališču.

Kmetijsko šolstvo.

Na državni kmetijski šoli na Grmu (v Novem mestu) se prične šolsko leto v pričetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka: Celoletna šola je namenjena v prvi vrsti za učence iz vinorodnih krajev, zimska šola pa za učence iz nevinorodnih krajev.

Letna šola se prične začetkom novembra in traja do 31. oktobra prihodnjega leta z enmesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola pa traja dve zimi po pet mesecev, (od začetka novembra do konca aprila prih. leta).

Učenci imajo na zavodu vso oskrbo. Preskrbina znaša mesečno od 75 do največ 120 Din in se plačuje za pol leta naprej. Na zavodu je tudi gotovo število brezplačnih in polplačujočih mest, ki se oddajajo le revnejšim kmetijskim sinovom. Prosilci za brezplačna in polplačujoča mesta se morajo zavezati, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Namen šole je sploh, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje, zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, prednost pred drugimi prosilci.

- Sprejemni pogoji so: 1. Šolanec ne manj kot 16 in ne več kot 22 let. 2. Moralna neoporečnost. 3. Telesno in duševno zdravje. 4. Z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnorčno in kolekovane s kolekom za 5 Din in s kolekom za 20 Din za rešitev.

Prošnji je priložiti:

- 1. Krstni list, 2. domovnico, 3. zdravniško spričevalo, 4. zadnje šolsko izpričevalo, 5. mravnstveno izpričevalo, 6. izjava staršev ozir. varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja.

Kdor prosi za polprosto ali brezplačno mesto, mora priložiti še: 1. Obvezno izjavo staršev ali varuha, da bo njih sin ali varovanec po končanem šolanju ostal na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu stroške šolanja; 2. ubožno izpričevalo, potrjeno od občinskega, župnega in davčnega urada.

Priloge, ki so izpričevala ali uradna potrdila (pod šte. 2. 4. in 5.) je treba kolekovati s kolekom za 20 Din, ostale priloge pa z 2 Din.

Prošnje je vlagati do 15. septembra t. l. pri Direkciji državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novomesto. Biljza polajnila v vseh zadevah daje Direkcija šole.

Vedno zadnje novosti

SAMO

GRICAR & MEJAC, Šelenburgova ulica 3.

Georg Sim:

Zeleni klobuk.

Arkadij Benk, ekspeditor v neki mali trgovski agenturi na trgu Havre, je lepil znamke in gledal gospodično Blanko, steno-grafinjo, ki je prihajala iz sobice, kjer so si uradniki umivali roke. Majhna, lepa in resna, vse ob enem, se je vzpenjala na prste, da bi se videla v zrcalu, ki je viselo na steni ter si devala na svoje plave lase letni klobuček iz zelene slame. Danes zjutraj ga je pokrila prvič, ker jo je zapeljalo bleščeče solnce.

Sedaj pa je gledal skozi okno, poleg katerega je delal Arkadij Benk, oblačen dan. V šipe so začele udarjati debele deževne kaplje.

Arkadij je pogledal na trg Havre, kjer so se premikali ljudje z odprtimi dežniki, ki so se bliščali od vode, in avtomobile, ki so zamolklo brneli. Nato pa je vrgel zopet pogled na zeleni klobuček, ki je bil zjutraj tako vesel na svetlem solncu in je vzdihnil. Arkadijeve oči so spremenile vitko postavo gospodične Blanke do vrat, skozi katera je odšla v živo ulično vlogo.

Arkadij je moral z nohtom odleptiti znamko, ki jo je prilepil poprečno na sivo kuverto. Potem pa se je naslonil na okno, čakajoč, da se na ulici pojavi mali zeleni klobuček, da ga spremi z očmi, dokler ne izgine v predoru podzemeljskega tramvajca.

Vsak dan je tako gledal, kako odhaja gospodična Blanka in oči so mu postajale vedno bolj otožne. Ona je bila lepa, živahna, vitka. Vsi ljudje so gledali za njo.

Knjigovodja ji je neprestano dvoril, Arkadij pa ni bil niti malo lep. Imel je velik, smešen nos in boječe kretnje. Po ves dan je lepil znamke...

Naslonil se je nekoliko bolj in pritisnil čelo na hladno šipo. Na trotoarju je zapazil zeleni klobuček, po katerem je pral dež. Videl je, kako je gospodična Blanka privihala ovratnik svojega plašča, malo postala, kakor bi razmišljala, ali naj prekorachi trg, po katerem so se drenjali množični avtomobili in se pomikali v vseh mogočih smereh po opolzkem tlaku. Sledil ji je, ko je prišla na sredo trga, kjer je zopet za hip postala, a nato z drobnimi koraki brzela dalje. Neki avtomobil li priseka pot. Ho-trela se mu je izginiti, a v tistem hipu pridrvi od nasprotne strani neki avto-omnibus. Arkadij Benk ni videl več zelenega klobučka med črnimi, od mokrote bliščečimi sestrahimi voz.

Videl pa je ljudi, kako so se strnili v veliko gručo okoli omnibusa, ki je nenadoma obstal. V trenutku se je nabrala cela množica ljudi, ki je nepremično strmela. Arkadija Benka je neka neznanja slutnja gnala na ulico. Planil je iz pisarne na hodnik, a od tu po stopnicah navzdol. Hitel je tako, da je med potjo nekoga podrl. Ne oziraje se na drveče avtomobile in na pasovke soferjev, se je naglo bližal gruči na trgu. Neustraheno, skoro na surov način se je preril skozi gručo, v kateri so drug drugemu gledali preko ramen in tarnali.

— Deklica je! — — Mislite? — — Ali je mrtva? — Arkadij se je znašel, sam ni vedel kako

in kedaj, med prvimi vrstami. V ušesih mu je brenčalo. Pred svojimi nogami, med naprej sklonjenimi ljudmi, je zagledal zmečkan, pogažen, bešen zeleni klobuček.

Dva človeka sta dvignila gospodično Blanko. Po njenem plašču in po tleh je bila kri. Gruča se je razmaknila in nosači so se napotili proti neki lekarni. Blankin obraz je bil smrtno bled, a razpletani lasje so se dotikali blatnega tlaka.

Arkadij Benk je šel za njimi široko odprtih oči, gržošč se v zgornjo ustnico. Gruča je obkolila lekarno, a deklico so odnesli v neko sobico v ozadju hiše.

Arkadija so pustili, da je smel za nosači, najbrže radi njegovega prepredenega obraza. Gospodično Blanko so položili na mizo. Pri tej priliki je Arkadij opazil, da ima Blanka namesto ene noge, brezoblično raztrgano maso. Otožen vonj po topli krvi se je mešal z lekarniškiimi duhovi.

Arkadij Benk je z otopenili očmi in ne-sposoben, da kaj misli, pustil, da so ga potisnili v lekarno, a v sobico sta med tem stopila dva mrka zdravnik. Sesele se je na neki stol in ni vjdel ničesar drugega, kot vrata z motnimi šipami, izza katerih so prihajali nelasni glasovi.

Pred lekarno so se drenjali ljudje. Neki stražnik je poskušal razgneti radovedneže. Izza steklenih vrat se je čulo pljuskanje vode. Nato se je pojavil eden od zdravnikov, ki je zahteval jodovo tinkturo in bombaž.

Skozi priprta vrata je opazil Arkadij drugega zdravnika, ki se je sklanjal nad težko ranjeno telo, a na tleh veliko emajlno posodo, kamor je kapljala kri. Okoli njega so se čuli pritaženi glasovi:

Dnevne vesti.

Ljubljana, 4. avgusta.

Včeraj je sprejel minister zunanji del, dr. Marinković v avdienci čsl. polno-močnelega ministra in poslanika Šebo, s katerim je del časa konferiral.

Mednarodni kongres rudarjev v Pragi. Danes je odprt v Pragi 27. mednarodni rudarski kongres. Angliška federacija rudarjev bo na kongresu iznesla predlog, da se delavni čas rudarjev za vse države upelje po oni državi, kjer imajo rudarji v tem oziru najugodnejše urejeno. Francoski rudarji bodo predlagali, da se izloči poseben mednarodni odbor, ki naj bi določil dan 24. urne demonstrativne stavke proti novi vojni. Kongresu prisostvuje 72 angleških, iz Belgije in Nemčije po 14 a iz Francije 11 delegatov. Na kongresu so zastopane še Amerika, Avstrija, Holandska, Poljska, Španija, Jugoslavija, Madžarska in Luksemburg.

Mednarodni skautski kongres. Med 10. in 23. t. m. se bo vršil v Kopenhagni mednarodni skautski kongres. Kongresa se medeleže skauti iz celega sveta. Razpravljalo se bo o pomenu in širjenju skautizma. Zastopniki 35 narodov se bodo udeležili kongresa. Jugoslovanska delegacija bo obstoječa iz male grupe skautov z dr. M. Povičem iz Zagreba na čelu.

Nov zakonski načrt. Delegati trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic iz Beograda, Zagreba in Ljubljane so v sporazumu z zastopniki trgovskega ministristva sklenili osnovati nov zakonski načrt o osnovanju gospodarskega sveta. Načrt bo gotov najkasneje do konca tega meseca, tako, da bo predložen že gospodarstvenemu kongresu v Beogradu.

Letošnji izvoz tobaka iz naše države. Monopolna uprava je pripravila za leto 5 milijonov kilogramov tobaka za izvoz. Poleg tega je pripravljenih 320.000 kilogramov boljšelega tobaka za izvoz v inozemstvo. Znamna množina tobaka bo odšla v Češkoslovaško.

Za narodno prosveto. Prosvetno ministristvo je dalo natisniti večje število knjig: »Zbirka narodnih pesmi.« Knjige bodo razdeljene vsem knjižnicam in čitalnicam po celi državi.

Anglijski vojni zagovornik. Znani za breškliki odvetnik, bivši državni pravdnik dr. Radivoj Walter, je prevzel obrambo oružana Anglijski, ki je obtožen umora banaovca Zovka.

Finančna delegacija objavlja, da izkazuje o stanju hranilnih vlog (po knjižnicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za II. četrtletje 1924 v eni prihodnjih številk Uradnega lista.

Iz »Uradnega lista.« Uradni list št. 71 objavlja pravilnik o zaposlevanju inozemskih delavcev.

Tako je prav. (Iz obrtniških krogov.) Vest iz orožniških krogov, naj se obrtniško delo prepušča le obrtnikom in naj se ne uporablja zani orožnikov, ki so namenjeni drugemu poslu, je gotovo z veseljem pozdravil in odobraval vsak obrtnik. Prepričan smo, da bo nova vlada napravila tudi v tem oziru prepotreben red in vrnila obrtniško delo obrtnikom, ki morajo živeti in tudi zaslužiti, ako hočejo zaračunavati državi svoje davke. Vročja želja vseh obrtnikov je, da jim izročita tudi država svoja dela, katera je začela zlasti v zadnjem času opravljati s svojimi nastavljenimi in lastni režiji. Splošno znano pa je, da je država v tem pogledu na izgubi, kajti ona mora plačevati svoje ljudi, če imajo delo ali ne, potrebni material pa mora itak po večini dobaviti od obrtnikov. Zakaj bi se torej ne oddajalo vsega dela obrtnikom, kateri bi istega gotovo bolje prejele in ceneje izvršili, ker bi bili plačani za to storjeno delo. Poleg drugih prosimo zlasti novega gospoda prometnega ministra, da obrne svojo pozornost tudi v to smer in odkaže razno obrtniško delo po železniških zopet obrtnikom, katere se je začelo zlasti zadnje čase izpodrivati in se jim noče odvzeti baje sploh vsako delo. Gospod minister gotovo razume težaven obrtniški položaj in bo vedel, da brez zasluzka ni življenja in tudi ne davkov. Sploh bi morala v prvi vrsti država gledati na to, da pride vsak stan do svojega kruha in da opravlja vsakdo le ono delo, za katerega je najet in usposobljen, kajti če se opravlja drugo delo ali celo dva, potem tako delo gotovo ne more biti veliko vredno — Obrtnik.

Odoben kredit za invalidski dom. Ministristvo socijalne politike je odobrilo potrebne kredite za ureditev invalidskega doma za čete invalide, ki potujejo skozi Beograd. Z deli se prične še ta mesec.

Fordova tovarna v Rumi. Kakor zveemo, namerava ameriški kralj avtomobilov zgraditi v Rumi veliko tovarno za avtomobile. Ford bi zgradil za svoje delavce in njihove družine delavske kolonije po amerškanskem vzorcu. Podjetje bi se nahajalo na kupljenem posestvu grofa Pelechevica. Vesti o tem novem podjetju Fordovcem še niso potrjene.

Smrtina dilač po vživanju črešnji, v Hohenbergu na Bavarskem je dala neka mati svojemu sinčku črešnji. Deček je na to pil pivca. Kmalu ga je popadla silna mrzlica in moral se ga prepeljati v bolnico, kjer je po preteku ne ure umrl. Podobno slučaj se je dogodil v Westwasserju v Zg. Lužicah. 10- in 17 letna sinova nekega steklarja sta jedla črešnje in se potem napila vode. Oba sta umrla iz strašnih bolečin. Njuni materi se je od tuge omračil um.

Komuniké glesovitega razbojnika Terenteja. Kakor smo v t. dni poročali, se je oblegan rumunski razbojnik Terente izjalovilo. Po poročilih iz Braille je šel Terente v svoji predzračni tako daleč, da je dal objaviti po rumunskem časopisu naslednji komuniké: Vojska in civilne oblasti, ki ste jih poslali proti meni, so napravili fronto v močvirjih, kjer čakajo name. V ponedeljek zvečer sem oddal nekoliko strelcev. Ustrelil sem devjo raco in jo podel. Upam, da me ne boste mogli prisliti k predaji, ker me ne muči lakota. Poslal sem Kozmo Hevala v Braillo po tobak. Vrnil se je zdrav in čit. Blokada se nadaljuje. Terente.

40.000 bolh je nekdo zapustil londonskemu muzeju. Ta zbirka bolh bo priključena znani boljši zbirki dr. Karla Jordana, Londonski muzej razpolaga sedaj z dragoceno kolekcijo bolh, katerih ima nič manjše kakor 680 vrst.

Popolnoma varno naložiti denar v ljubljanski posojilnici t. z. o. z., ki ima jako lepo novopreurejene prostore v Ljubljani na Mestnem trgu št. 6. Opozorjamo na ozias.

Radi brezposelnosti v smrt. Te dni so našli blizu postaje v Medvodah za nekimi grmomi dvoje z vrvoj skupaj vezanih trupel in sicer žensko in moško. Ugotovilo se je, da sta to bila mesarski pomočnik Franc Jenko in natakarija Fanika Jegrišnik. Poleg trupel je ležalo par praznih steklenic od lizola in steklenica, v kateri je bilo še nekoliko piva pomešanega z octovo kislino. Jenko je bil pred kratkim odpuščen iz službe in prav tako Jegrišnikova. Bila sta tedaj brezposelna. Kakor se je doznalo, sta nameravala skleniti zakonsko zvezo kakor hitro bi si materialno opomogla. Nameravala sta brezposelnost pa je mlada dva človeka, ki sta bila znana kot zelo marljiva in poštena uslužbenca, tako potrla, da sta sklenila umreti. Zapustila sta pismo, v katerem naprošata znance in prijatelje, da jima ne štejejo v zlo samomora in pristavljata, da sta umrla čista in nedolžna. Jenko je bil star komaj 24 let, a njegova zarochenka nekaj nad 20.

Plesalka okradla visokošola. Neki slušatelj tehnične visoke šole v Brnu po imenu Alfonz F. je sklenil preživeti čas počitnic na Dunaju in se je nastanil v nekem hotelu v III. okraju. Kmalu se je seznanil z neko mlado deklico, ki se mu je predstavila kot plesalka Berta Ellegast iz Mauera pri Amstetenu. Začela je zahajati v stanovanje k dijaku. Ob priliki zadnjega obiska, ki ga je naredila pred par dnevi, pa je dijak zapazil, da je po odhodu njegove ljubice odšla z njo tudi njegova denarnica, v kateri je imel 60.000 češkoslovaških kron, kar znaša v nemško-avstrijskih kronah 120 milijonov kron. Okradeni dijak je ovdal svojo ljubinko policiji, ki je plesalko aretirala. Pri zasliševanju je odločno zanikala vsako udeležbo pri tej tatvini. Med tem se je ugotovilo, da je istega dne, ko je bila izvršena tatvina, posesti plesalko na njenem stanovanju neki dvajsetletni dijak Georg Vahl, ki je potem neznanomak izgubil. 17 letna plesalka je bržkone izvršila tatvino sporazumno z imenovanim svojim prijateljem, za katerim je izdana tiralica. Plesalka je bila izročena sodišču.

Vzor krave. Neka francoska živinorejska revija prinaša sliko neke krave iz Strassburga, ki daje letno 16.000 litrov mleka. Kakor znano, imajo ostale »značajne« krave letno 4 do 5000 litrov mleka. Potemtakem se lahko reče, da je omenjena krava iz Strassburga vzor krave mlekarice, krava nad kravami tedaj, iz katere teče cela reka mleka.

Ljubljana.

Ljubljanskemu prebivalstvu. V dneh od 15. do 25. avg. se vrši v Ljubljani IV. ljubljanski vzorčni velesjem pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Razstavljalci in obiskovalci so prijavitelji iz vseh pokrajin naše države, pa tudi iz inozemstva bo velik dotok gostov v našo belo Ljubljano. V teh dneh, ko se bo zbralo v našem mestu na tisoče in tisoče tujecev in ker je velesjem v prvi vrsti za nas Slovence velikega narodno-gospodarskega pomena, se mora naše mesto še posebej zavdati svoje dolžnosti, da gre po možnosti in drage volje prirediteljem in roko. Ljubljana uživa sloves, da zna sprejemati goste s pravo ljuboslovno gostoljubnostjo, kar se že večkrat dokazala. Pokažimo tudi sedaj bratom z juga in s severa ter drugim, ki prihajajo k nam z dobrim namenom, da smo tudi vredni tega slovesa. Vsak naj se počuti v naši sredi, kot doma. Ker bo letošnji velesjem združen z lovsko, planinsko in konjsko razstavo in si mora urad Ljubljanskega velesjema pravočasno preskrbeti zadostno število prenočišč, vabi mestna občina na prošnjo predsedstva Ljubljanskega velesjema cenjene sosedane, da se priglase vsi oni, ki bi za časa velesjema ali tudi samo za nekaj večerov dali na razpolago prenočišča (posteljo ali divan), seveda proti plačilu. Stanovanjskemu odseku bo dobrodošlo vsako prenočišče, tudi zasilo ali več postelj v eni sobi. Priglase sprejema stanovanjski odsek IV. Ljubljanskega velesjema tudi pismo z navedbo cene prenočišča za en večer. Temu oklicu se v vsem popolnoma pridružujemo.

Zaročil se je inženjer g. Ferdinand Sušteršič, sin odvetnika g. dr. Ivana Sušteršiča, z gđ. Alice Günther iz Toblach. Poroka se vrši dne 12. t. m. v Toblachu.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja odborova seja v sredo dne 6. avgusta 1924 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritično desno.

Dom za duhovne vaje građe jezuiti pri Sv. Jožetu na Elizabetni cesti. V to svrhu se podaljša samostansko poslopje in so temeljna dela že v tiru. V poslopju bo 50 majhnih celic, tako da bo imelo 50 eksercitantov vedno priliko odtegniti se za nekaj dni posvetnemu življenju in posvetiti se izključno duhovnim vajam v samotnih celicah, kjer bodo z vsem preskrbljeni. Cilj teh vaj je poglobitev krščanskega življenja vobče in krščanskega vzgoja inteligence, oboje v smislu zadnjega katoliškega shoda. To poročamo brez komentarija, kakor smo izvedeli.

Maribor.

Arretacije. V soboto in nedeljo je policija aretirala 6 oseb in sicer: 1 radi tatvine, 1 radi pretepa, vse ostale pa radi razgrajanja in pijanosti.

Policijske prijave. Včeraj je policija prejela 16 prijav, danes pa 9. Prijave se nanašajo na prestopke policijske ure, pasje, kontumaca, poškočovanja tuje lastnine itd.

Zlikovstvo. Kakor lani tako je dobil tudi letos odbor industrijski - obrtne razstave na razpolago Prešernovo ulico med Aleksandrovo cesto in Razlagovo ulico. Razstavni odbor je že zaprl Razlagovo ulico za promet. V noči na nedeljo pa so neznanji zlikovci razbili obešeno signalno luč in podrli tudi ograjo. Sumljivo, da so to napravili nasprotniki razstave.

Arretacija tatice. Mariborski komisarjat je dobil poročilo da je bila v Ljubljani aretirana brezposelna služkinja Ana Kefer, ki je bila zasledovana radi raznih tatvin v Sevnici, na Pragerskem itd.

Silen padec temperature. Včeraj je v Mariboru vsled celodnevne dežja postalo zelo hladno vreme. Toplomer je kazal okoli 9 stopinj Celzija. Vse veselice v mestu in okolici, ki bi se morale vršiti na prostem, so bile odpovedane. Društva vpe ogromno škodo.

Otroška neprevdnost. V soboto zvečer so se pred frančiškansko cerkvijo igrali otroci z umetnim ognjem. Pri tem pa je padel ogorek na gospodično Rožico N. ter ji zažgal obleko. Ogenj je gđ. Rožica pogasila, pokvarjena pa je ostala njena obleka.

Zopet gollufija z mastjo. Po Mariboru in okolici se kladi že nekaj dni nek neznan moški, ki ponuja v nakup mest po 15 Din za kg. Od ljudi izjavlja predumje, potem pa izgine. V soboto je zopet ogollufjal mirzarija Ivana L. na Pobrežju. Sedaj mu je policija baje že na sledu.

Celje.

Požar. V noči od sobote na nedeljo je izbruhnil v trgovini ge. Močnik na Glavnem trgu požar, ki je napravil škodo na zalogi okoli 800 tisoč Din, na poslopju pa okoli 5 tisoč dinarjev. Požar je nastal najbrže vsled tega, ker so prišli miši ali podgane do žveplen, ki so se vnele. Požar je pravočasno opazila straža, ki je takoj obvestila lastnico in se je s tem preprečila velikanška škoda; kajti strop je že pregorel in bi bil ogenj prišel kmalu v I. nadstropje.

Letina. Iz vseh sosednjih vinorodnih krajev prihajajo poročila, da je grozdje vsled stalnega deževja silno trpelo ter da bo letošnja trgatve slabša od lanske. Prav tako težijo hmeljarji, da se kobule ne morejo razvijati, na drugi strani pa je nekatere velike nasade popolnoma uničila rdeča uš — Pač pa obeta biti mnogo jabolk in posebno veliko orehov. Orehi so tako polni skoraj povsod, da tega ne pomolijo niti stari ljudje.

Stanovanjski urad v Celju ukinjen. Ministristvo socijalne politike je ukinilo stanovanjski urad v Celju. Posle tega urada je prevzel tamošnji mestni magistrat.

Sport.

Plavalne tekme za prvenstvo Slovenije.

S. K. Primorje prvak za I. 1924. — L. S. K. zasede drugo mesto, Ilirija tretje. — Primorje si pribori pokal Jadranske straže in pokal L. P. P. — Izvanredno zanimiva in žilava borba.

V soboto in nedeljo se je vršila na Bledu v okvirju mornariških dnevov »Jadranske straže« plavalna tekma za prvenstvo Slovenije. Tekmovali so trije klubi Primorje, Ljubljanski Sportni klub in Ilirija s preko 100 tekmovalci. Po izredno hudih borbi med Primorjem in L. S. K. je zmagal Primorje ter si priborilo pokal dvakratni prvak Slovenije v vodnem sportu pokal Ljubljanskega Plivaškega Podsaveza v svojo trajno posest. Poleg tega velikega uspeha je doseglo zmago tudi v stafetnih tekmah ter s tem osvojilo tudi prehodni pokal »Jadranske straže«. V splošnem oziru je stala tekma na veliki višini, ne toliko v dosežnih rezultatih kot pa v onem izrazitem sportskem borbenem duhu, v katerem se je vršila. Cela tekma je bila pravzaprav samo dvoboj med obema prvima. S pravcatim srditim fanatizmom so se tekmovalci borili za končno zmago svojega kluba. Vodstvo je prehajalo cel čas od enega na drugega, tako da je padla obločitev šele v zadnji disciplini. Takega boja Slovenija še ni videla. Fekme pod vrhovnim vodstvom dr. Mayerja predsednika L. P. P. so se vršile v kopališču hotela »Toplice«, razen tekme skokov, ki se je vršila v Grajski kopeli. Aranžma je bil dober in tudi program se je razvijal gladko. Prvi dan je bil interes občinstva malenkosten, tem večji pa je bil v nedeljo. Velika množica je kljub precej ugodnemu vremenu zasledovala iz vanrednim zanimanjem in užitek potek te naravnost gigantke borbe. V splošnem so tekme pokazale, da razpolaga Slovenija s prav dobrim plavalnim materialom. Najmarkantnejša plavalca sta bila vsekakor Primorčan Kem Srečko in Kore Trnkoczy (LSK). Osi ostalih so se posebno odlikovali Vrečko Milan Joško Medved, Obereigner Miloš in Jenko Bor s. Pri damah so zelo ugajale gđne. Ema Erbežnik, Cerpe Angela in obe sestri Prekuh.

Rezultati so sledeči:

Prvi dan.

100 m. sen. sprint: I. Vrečko Milan (P) 1.26", II. Jenko B. (LSK), III. Spichal (I). 400 m. prsno: I. Kern Srečko (P) 7.37", II. Kore Trnkoczy, III. Marko Bleiweiss (LSK).

100 m. hrbtno: I. Joško Medved (LSK) 1.52", II. Sancin Savo (P), III. Zupančič Gabe (I).

50 m. sprint: I. Boris Jenko (LSK) 34 sek., II. Vrečko M. (P), III. Spichal P. (I). Stafeta 4x100 m. gosp. prosto: I. Primorje 6.22" (ng. Debelak — Sancin — Kern — Vrečko), II. LSK, III. Ilirija.

200 m. prsno: I. Kern Srečko (P), 3.33", II. Kore Trnkoczy, III. Mitja Lukan (LSK).

Potapljanje: I. Joško Medved, II. Knez (LSK), III. Pegan (P).

50 m. junorji sprint: I. Spichal (I) 36", II. Marko Bleiweiss, III. Jenko Boris (LSK).

Waterpolo: LSK:Primorje 3:0. Primorje ni nastopilo. V prijateljski tekmi med obema kluboma je zmagal LSK s 1:0.

Drugi dan.

100 m. stransko: I. Vrečko Milan (P) 1.33", II. Obereigner Miloš (P), III. Slavko Bleiweiss (LSK).

50 m. dame sprint: I. Cerne Angelca (I) 41", II. Erbežnik Ema (P) skoraj istovčasno, III. Prekuh (I).

Stafeta 4x50 m. predpisano (prsno, stransko, hrbtno, sprint) I. LSK 2.42", II. Primorje, III. Ilirija.

Stafeta 4x100 m. dame prosto: I. Ilirija 7.31", II. Primorje, III. LSK.

Waterpolo: LSK:Ilirija 1:0. (1:0). Lepa in živahna igra. LSK v precejšnji premoči vendar vsled stajne obrambe Ilirskega vratarja Kavška ne more doseči boljše rezultata. LSK ima dobro, izglajeno moštvo, v katerem se najbolj odlikujejo Ing. Kramaršič Medved in Mitja Lukan. Ilirija razen Zaneta še nepopolna, predvsem slaba v strelu na gol. Scortal za LSK Medved.

1500 m. prosto: I. Kore Trnkoczy (LSK) 31.20", II. Kern Srečko (P), 70 m. zadaj, III. Svigelj (LSK).

300 m. dame prosto: I. Prekuh (I), II. Erbežnik Ema, III. Premelj M. (P).

Waterpolo: Primorje:Ilirija 2:0. (1:0). Primorje je pokazalo še boljše igrjo kot LSK ter tudi zmagalo kljub izvanredni obrambi Zaneta Kavška. Tik pred polčasom zabil Savo Sancin iz prostega strela prvi gol. V tretji minuti po pavzi sedl v vratih Ilirije drugi gol, neubranljiva bomba Zora-

Gospodarstvo.

LETOŠNJI VELESEJEM V LJUBLJANI

Prilpave za letošnji velesjem so v polnem teku. Le še enajst dni ima uprava velesjema časa, da izvede na sejm-skem prostoru potrebne poprave posameznih paviljonov, oziroma, da namesti nekatere nove. Zato je delo na sejm-skem prostoru v teh dneh zelo živahno in storilo bi se bilo že veliko več, da ni motilo deževno vreme, ki je trajalo že nekaj dni sem. Nebo se je slednjič zopet zjasnilo in s podvojeno silo se je vrgla uprava velesjema na delo. Iz vsega se vidi skrbno prizadevanje, da se poda zunanji obliki velesjema čim predestrejša in popolnejša slika ter da se odstranijo vsi nedostaki, ki so se tekom lanskega in prejšnjih let izkazali na velesjemu kot pomanjkljivi odnosno nepotrebni. Letos grade Združene opekarne nov, ličen paviljon, ki stoji neposredno za pisarno velesjemskega predsedstva. Prestavljena je tudi trafika, ki je na svojem prejšnjem mestu precej kazila simetrijo celokupne slike ob vhodu. Stavbenik Ogrin je dal zgraditi mal paviljon, v katerem bo razstavil razne cementne cevi. Ogrinov paviljon stoji poleg omega Združenih opekarne. Na starem sejm-skem prostoru v ostalem ni opažati posebnih izprememb. Pač pa za namena aranžma paviljona ob Latermanovem drevoredu, kamor je podaljšan prvotni velesjemski prostor. Je to paviljon, ki je služil za razstavo mešanih predmetov tistim razstavljalcem, ki so se prepozno prijavili za udeležbo na velesjemu in se jim je potem z ozirom na pomanjkanje prostora in ker so bili že vsi ostali paviljoni oddani, odkazal prostor v tem paviljonu. Tu bo letos nov del razstave: lovška razstava. Paviljon se popolnoma renovira v zmislu potrebe za to novo razstavo in se zdi, da je načrt preureditve popolnoma posrečen. Notranjost paviljona bo zelo okusno opremljena s raznimi dekoracijami, ki predstavlajo motive iz lovškega življenja. Nešteto izbranih rogov divjačine in druge lovške trofeje bodo vzbujale splošno pozornost. Posebnost v tem paviljonu bo umetno prirejen bazen, v katerem bodo razstavljene žive ribe različnih vrst.

Od inozemskih razstavljalcev se je največ priglasilo Francozov. Vseh inozemcev bo zastopanih na velesjemu 144. Vseh prijav za udeležbo je dosedaj 625. Paviljoni so vsi zasedeni, a kljub temu prihajajo še vedno nove prijave.

INDUSTRIJSKO - OBRITNA RAZSTAVA V MARIBORU

od 15. do 28. avgusta 1924.

Prijavnice se sprejemajo dokler je še kraj prostora na razpolago, vendar pa je še do 6. t. m. Kdor se še misli kot razstavljalac udeležiti, naj takoj prijavnico vpošlje.

Delo na veseličnem prostoru se je pričelo in se nadaljuje s polno paro, tako, da bo vse pravočasno dogotovljeno. Na veseličnem prostoru se oddajo še nekateri prostori za prodajo okrepčil. Reklamni prostori, prostori za plakiranje se oddajo po ceni interesentom, ki naj se do 8. t. m. zglasijo v pisarni razstave.

Zatvoritve Prešernove ulice. Kakor lanske leto, se zatvori tudi letos Prešernova ulica, tako, da bo tvorila razstava samo en objekt. Z zatvortvijo se je pričelo v soboto.

Otičeljni lepak. Z razpošiljanjem ličnega lepaka se je danes pričelo. Vse tvrdke naproča uprava, da istega na vidnem mestu razobešijo, če mogoče v izloženem okna.

Letošnji razstavljalci izločijo obsegajo Dekl. meščanska šola in dvorišče, poslopje in vrt meščanske zavetišča, vrt Dijaškega doma in Prešernovo ulico.

Vse informacije daje radevolje pisarna razstave v Cankarjevi ulici št. 5 (šola) pritičje.

Mariborski trg dne 2. avgusta. Zelo živahen tržen dan. Vsega skupaj je prišlo nad 120 voz živil, kakor sočivja, prešičje mesa itd. Krompir: velike množine. Cene padle na 0,75 do 1 Din za kilogram. — Kumare: zelo poceni. Dva komada 0,25 do 0,75 Din. — Čebula in česen: 3 do 4 Din v enec. — Fižol: v stročju 0,25 do 0,50 za kilogram. — Sadije: Izredno veliko jabolk in hrusk. Cene 4 do 6 Din kilogram. — V petek, dne 31. julija so bile češnje prvkrat na trgu. Cena 15 Din kilogram. Videti je bilo tudi nekoliko balancan po 1,50 komad. Dasiravno ni bila letos dobra sadna letina, vendar se dobi tudi dovolj sadja za izvoz. To pa zato, ker je v nekaterih krajih izredno mnogo jabolk. Na semenj je prišlo tudi nekoliko Ribničanov z leseno robo, ki se je prodajala po razmeroma visokih cenah.

Tržiški trg. Sveže meso po 8,40 do 13.—, zmazano po 4,20 do 6.—, telečje meso po 7,60 do 10,20, prekajena svinčina po 10,20 do 15,20, mleko po 1,40 do 1,70, jajca po 0,55 do 0,65, čebula po 0,50 do 0,50, fižol po 0,70 do 1.—, nov krompir po 0,50 do 0,70, paradizniki po 0,50 do 0,70, riž po 2.— do 3,20, navadno olje po 6.— do 10.— in sladkor po 6.— do 6,40 ltr za kilogram.

Cene vlnu in žganju v Trstu. Istrsko belo (na lcu mesta) od 130 do 190 ltr za hl, istrsko črno po 150 do 190, teran po 150 do 200, vipavsko po 100 do 160 ltr za hektoliter. 40% silivovec po 9 do 11 ltr in 40% tropinovec po 9 do 11,50 ltr za liter.

Nova zadruga. Trgovinsko ministristvo je odobrilo pravila nove zadruge liških delavcev. Zadruga ima namen poplirati in pospeševati napredek pristanških delavcev na Sušaku, kjer bo tudi sedež zadruge.

Pregledovanje tovornih vagonov. Ze nekoliko dni potuje po Sremlu posebna komisija iz prometnega ministristva, ki pregleduje po posameznih železniških postajah tovrne vagona, da se ugotovi število za prevoz sposobnih vagonov, ki bi v slučaju potrebe mogli biti takoj na razpolago pridelovalcem sladkorne pese za izvoz iste v inozemstvo.

V 5 minuti uide Savo na kralju in strelja od strani najlepši gol dneva. Zora basira z bliskovito naglico nezamerečna vrata kar sicer izborni sodnik Vrečko M. sprejeda in ne pripozna gola.

Skoki seniorjev: I. Kordelič, II. Kavšek Ž. (I), III. Juntos (P).

Skoki juniorjev: I. Poljanec, II. Seunig (I), III. Sajovic (P).

Glasom končne kvalifikacije ima Primorje 70 točk, LSK 68, Ilirija 51.

Vse tekmovalce je združil prijaten večer v kazini. Tu je predsednik »Jadranske straže« g. dr. Marn izročil zmagovalcu SK Primorje v roke dr. Birse pokal Jadranske straže, predsednik LPP g. dr. Mayer pa srebrni pokal LPP SK Primorje, ki si je letos s to tekmo priborilo že peti pokal, čestitamo tudi mi.

Sokolstvo.

Jezdni odsek telovadnega društva »Sokol« v Ljubljani vabi vse svoje člane, da se priglase pri br. Polajnarju za pokrajinski zlet v Zagrebu, do 6. t. m. Zdravo!

Prosveta.

Izšla je 8. številka »Plaminskega Vestnika« z naslednjo vsebino: Dr. Klement Jug: Plezalne ture v vzhodnih Juljskih in Karnijskih planinah; Janko Mikar: V Visokih turah; Josip Brinar: PapiRNata zemljepisna imena; Kotiček: »Pragna Tomiškovi pot« (Vilko Mazl). — Čez hrib in dol: Izpod Triglavu. — Obzor: Odporni Jalovec (nezgoda Darinke). — Društvene vesti. — Slike.

Sodišče.

GOSTILNICARKA IZMAKNILA GOSTU 1000 DIN.

Notorični alkoholik Burja je prišel »nekoliko vinjen« v gostilno Ivane M., kjer se je nahajalo tudi več gostov. Burja, ki je sicer posestnik, se bavi tudi s popravljanjem streh in zaslužl s tem od časa do časa kak večji zaslužek. Tako je tudi usodepolnega dne inkasiral večje vsoto. Ko je v gostilni prvič plačal so videli prisotni, da je imel poleg nekaj »kovačev« tudi tisočdinarski bankovec. — Gostje so polagoma odšli, tako, da so ostali v sobi samo današnja otroženka, njen sin, neki Kušterle in Burja. Drugi dan Burja tisočdinarskega bankovca ni imel več... Burja in obtožba trdita, da si je bankovec prilastila Ivana M. in sicer na ta način, da je potem, ko so ostali v gostilniški sobi samo še ona, njen sin, Burja in Kušterle, — opomnila Burjo, da ima plačati še dva četrta litra vina, nakar je Burja izvelkel poleg drugega denarja tudi tisočdinarski bankovec — ona pa je to priliko porabila, vzela na miž ležer bankovec, rekoč »naj ga shranim laz; ti si pijan, bi ga lahko zgubil, jutri ga dobiš nazaj« — drugi dan pa ni hotela o tem ničesar vedeti. Burja je sdevo ovdal orož-

nikom. Orožniki so zaslišali najprej obdolženko, ki je vsako krivdo zanikala in izjavila, da tisočdinarskega bankovca pri Burji sploh videla ni — imel je samo par kovačev pri sebi«. Nato so zaslišali obdolženkega sina in sicer. — ne da bi bil mogoč poprej z materjo o stvari govoriti — izven doma, pri mojstru, pri katerem se učl rodokodelstva. Sin je pri tej priliki potrdil, da je njegova mati vzela bankovec z obljubo, da ga vrne drugi dan, pri sodišču je pa popolnoma drugače izpovedal: Dejal je, da so mu orožniki rekli, da je mati priznala, vsled česar je potrdil še on, kar so ga vprašali. Radi te diskrepance je sodišče pričo konfront

KER GA NI MARALA.

Svoječasno so vsi časopisi poročali o napadu, ki ga je izvršil na precej teatraličen način delavec Martin Pavšič v Zvezdi na svojo zakonsko polovico. Že takrat se je pisalo, da je bil vzrok ta, da precej brhka in mlada žena Martina Pavšiča, ki se je v ruskem ujetništvu precej posušila, ne mara, oziroma ima rajši druge kakor njega. To si je vzel Pavšič tako k srcu, da je oborožen s kuhinjskim nožem lepega dne pričakal svojo ženo v Zvezdi, padel pred njo na kolena in jo poslednjikrat prosil ljubezni. Ker ga ni hotela uslišati, je potegnil nož ter ga zabodel trdosrčni ženski v levo ramo. K sreči poškodba ni bila nevarna. Zaljubljenega Pavšiča so seveda aretirali in medel je do danes v preiskovalnem zaporu.

Danes je bila obravnava v tej zadevi. Zvedel nisimo pri tej obravnavi prav nič novega, če abstrahiramo od dejstva, da je žena očitala možu, da ima tudi on druge, da je zato on sam vsega kriv. Če je to res ali ne, ni znano. Zagovornik dr. Vodusek je gniljivo govoril; končal je svoj govor s trditvijo, da spričo takih okolščin ni čudno, ako se človek tako daleč spozabi, posebno če nima — globokega verskega prepričanja. Senat je bil očitno tudi podobnega mnenja, zakaj obsodil je Pavšiča radi hudodelstva težke telesne poškodbe (§ 155 a kaz. zakona) samo na 1 mesec ječe, poostrene z 1 poslom in 1 trdim ležiščem, tako da je kazen prestana, ker je sedel Pavšič že od 19. VI. v preiskovalnem zaporu, ki se mu vstjeje.

To in ono.

Rumunska razbojniška tolpa. V bližini mesta Hotin v Besarabiji je bil od razbojnikov napaden poštni voz, v katerem je bil okrajni poštni nadzornik Sasu s svojo ženo in slugo. Nastal je kratek boj, v katerem so razbojniki zmagaali. Vse tri potnike so nato oropali, jih zvezali in potem žive zažgali. Govore, da sta dva razbojnika bila ranjena.

Bolgarska vojaška justica. Pred sofijskim vojaškim sodiščem se je pričela te dni razprava proti polkovniku Aleksijevu, ki je ukazal stotniku Gerevu, da mora ubiti stotnika Stojnova, ker da se je ta bojazljivo vedel pred sovražnikom. Stotnik Gerev je povelje izvršil. Pozneje pa je do-

znal, da bil od njega umorjeni stotnik hraber in vester oficir. To ga je tako pretreslo, da se je stotnik Gerev nato ustrelil. Od vojaškega sodišča upeljana preiskava je nato dognala, da je dal polkovnik ubiti stotnika, ker ga je ljubila neka dama, v katero je bil zaljubljen polkovnik.

Sedemletni morilec. V mestu Kišenev v Besarabiji so našli na drevesu obešenega dve in pol letnega otroka. Polzvedovanja policije so dognala, da je otroka obesil sedemletni deček Jon Ropova. Pri zaslišanju je deček umor priznal in obširno popisal, kako je umor izvršil. Zdravniška preiskava morilca je dognala, da je bil deček sadističen.

Zverinski Haarmann. Na dvorišču policijskega ravnateljstva v Hannoveru se nahaja 15 metrov dolga baraka, v kateri so štiri mize z oblekami nesrečnih žrtev Haarmanna. Med oblekami se nahaja tudi sviter desetletnega otroka, dokaz, da je Haarmann ubijal tudi otroke. Ko so pripeljali Haarmanna, mu je pokazal preiskovalni sodnik sliko desetletnega otroka, kateremu je pripadal sviter. Haarmann je pogledal silko in dejal: »V resnici lep otrok. Skoda zanj.« Ko ga je sodnik vprašal, če je umoril tudi tega otroka, je dejal Haarmann cinično: »Če odleže materi, potem kar mirno postavite še tega otroka na listo od mene ubitih!« Zverinski odgovor je navzoče tako razjutil, da so morali Haarmanna takoj odpeljati, ker so se hoteli ljudje nanj navaliti.

70

EDGAR RICE BURROUGHS' TARZAN IN SVET

Dvoboj.

D'Arnot je že spal, ko se je Tarzan vrnil domov. Tarzan ga ni motil, toda zjutraj mu je povedal vse dogodke prejšnjega večera, ne da bi izpuštil kakšno podrobnost.

»Kakšen norec sem vendar bil,« je končal. »De Conde in njegova žena sta bila oba moja prijatelja. In kako sem jima zdaj poplačal prijateljstvo! Grofa sem skoro umoril. Obenem sem omadeževal ime poštene žene. Verjetno je, da sem razdril srečo te hiše.«

»Ljubite Olgo de Conde?« je vprašal d'Arnot.

»Če bi ne vedel, da me ona ne ljubi, bi težko odgovoril na to vaše vprašanje, Pavel; toda da sem pošten napram njej, vam lahko povem, da je ne ljubim, in da me ona ne ljubi. Za trenutek sva postala žrtev nenadne noraosti. To ni bila ljubezen, in minilo bi, kakor je prišlo, tudi če bi se de Conde ne vrnil. Kakor veste, nimam veliko skušenj z ženskami. Olga de Conde je zelo lepa; tej lepoti, medli svetlobi, zapeljivi okolici in njeni prošnjari za pomoč bi kultiviran mož ne podlegel. Toda pri meni še ni kultura prodrla skozi kožo; dosedaj jo imam komaj šele v obleki.«

»Pariz ni kraj zame. Spodtkikal se bom iz ene pasti v drugo. Utesnitve, ki se jim morajo ljudje tu podvreči, so mi odveč. Zdi se mi, kakor bi bil ujet. Tega ne morem prenašati, dragi prijatelj in vsled tega se hočem vrniti v džunglo in živeti tako, kakor mi je bog namenil, ko me je tja postavil.«

»Nikar si preveč ne belite glave,« je odvrnil d'Arnot. »Ponašali ste se mnogo boljše, kakor bi se večina »izobraženih« mož v podobnem slučaju.

Kar se pa tega tiče, da bi zapustili Pariz, se mi pa zdi, da vam v tem oziru Raoul de Conde v kratkem kaj sporoči.«

D'Arnot se ni motil. Čez teden dni sta d'Arnot in Tarzan baš zajutrkovala, ko je sluga naznanil nekega gospoda Flauberta. Častitljiv, vpluden gospod. Z neštetiimi pokloni je izročil Tarzanu pismo grofa de Conde, ki ga je ozival na dvoboj. »Če bi bil gospod tako ljubeznjiv, da bi poslal kakega prijatelja h gospodu Flaubert — kadar hoče, da uredite posameznosti v zadovoljstvo vseh prizadetih.«

Gotovo. Gospod Tarzan bo z veseljem poveril neomejeno zastopstvo svojemu prijatelju, gospodu poročniku d'Arnotu.

Dogovorili so se, da se oglasi popoldne ob dveh d'Arnot pri gospodu Flaubertu in vpludni gospod Flaubert se je zopet z brezštevilnimi pokloni poslovil.

Ko sta bila zopet sama, je d'Arnot porogljivo vprašal Tarzana.

»No?« je dejal.

»Zdaj moram pripojiti svojim grehom še umor, ali se pa moram pustiti ubiti,« je dejal Tarzan. »Hitro sem napredoval v kulturi svojih bratov.«

»Kakšno orožje bi hoteli?« je vprašal d'Arnot.

»De Conde je znan sabljač, pa tudi izvrsten strelec.«

»Potem bi volil zastrupljene puščice na dvajset korakov ali pa kopja,« je smeje odvrnil Tarzan.

»Ker pa de Conde ne bo s tem zadovoljen, volite pištole.«

»Ubil vas bo, Jean.«

»O tem ne dvomim,« je odvrnil Tarzan. »Enkrat moram umreti.«

»Boljše bi bile sablje,« je dejal d'Arnot. »Zadovoljil se bo s tem, da vas bo ranil in nevarnost za smrtno rano je manjša.«

»Pištole!« je odločno izjavil Tarzan.

D'Arnot ga je poskušal pregovoriti, toda brez uspeha in ostalo je pri pištolah.

Popoldne se je d'Arnot pogovoril s Flaubertom in se vrnil ob štirih domov. »Vse je urejeno,« je dejal. »Jutri zjutraj — ob cesti ne daleč od Etampesa je samotni kraj. Iz osebnih vzrokov je

gospod Flaubert volil ta kraj in jaz nisem ugovarjal.«

»Dobro,« je bila edina Tarzanova pripomba. Potem sploh ni več omenjal cele zadeve.

Zvečer je napisal še par pisem, predno je legel. Ko jih je opremil z naslovi in zapečatil, je vtaknil vse v veliko, na d'Arnota naslovljeno kuverto. Ko se je slačil, ga je d'Arnot slišal požvižgavati neko poulično popevko.

Prijatelj je potihno preklinjal, ker je bil prepričan, da bo solnce sijalo jutri na mrtvega Tarzana. Bolelo ga je, da je bil Tarzan tako ravnodušen.

»Od sile neprimerna ura za ljudi, ki se hočejo moriti med seboj,« je dejal opičji človek, ko ga je d'Arnot nagnal drugo jutro iz postelje. Spal je dobro in zato se mu je zdelo, ko so ga prebudili, kakor bi se njegova glava šele dotaknila blazine. Njegova opomba je bila namenjena d'Arnotu, ki je stal že oblečen na vratih Tarzanove spalnice.

D'Arnot ni spal skoro celo noč. Bil je nervozen, in vsled tega precej razburjen.

»Zdi se, da ste spali kakor otrok,« je dejal.

Tarzan se je smejal. »Iz vaših besed sklepam, da mi to štejete v zlo,« je odvrnil. »Toda jaz ne morem pomagati.«

»Ne, Jean, tako nisem mislil,« je menil d'Arnot, ki se je moral sam smehljati. »Toda vi gledate na celo zadevo tako ravnodušno, da se mora človek jeziti. Kakor da se pripravljate na streljanje v tarčo ne pa, da se srečate z najboljšim strelcem Francije.«

Tarzan je zmignil z rameni. »Pojdem, da se pokorim za veliko krivico, Pavel. In pokoril se bom le, če bo strelec gotov svojega cilja. Torej sem lahko zadovoljen, saj celo vi trdite, da je grof izvrsten strelec.«

»To se pravi, da upate, da vas ubije,« se je zgrozil d'Arnot.

»Ne morem reči, da upam, toda priznati morate, da je malo upanja, da ostanem živ.«

Če bi d'Arnot vedel, kaj opičji človek name-rava — in njegov sklep je bil že storjen takoj, ko je zvedel, da ga misli grof pozvati na dvoboj — bi se zgrozil še bolj.

Molče sta vstopila v d'Arnotov voz. In istotako molče sta z veliko naglico zdirjala po cesti proti Etampesu. Vsak je bil potopljen v svoje misli. D'Arnot je bil žalosten, ker je imel Tarzana od srca rad. Prijateljstvo med obema, katerih prejšnje življenje in vzgoja je bila tako različna, se je v zadnjem času še povečalo, ker sta bila oba moža enakih idealov o moštosti, osebnem pogumu in časti. Razumela sta se in bila med seboj lahko pomnosna na svoje prijateljstvo.

Tarzan je bil zamišljen v preteklost, potopljen v vesele spomine na nekdanje življenje v džungli. Mislil je na neštete ure svojih deških let, ki jih je preživel s prekrizanimi nogami pri mizi svojega očeta, sklonjen nad knjigami s podobami, v katerih je brez tuje pomoči razrešil skrivnost tiskane besede, veliko prej, predno je čul glasove človeške govorice.

Merkantilna banka

naznanja da otvori 4. avgusta t. l. podružnico v Ribnici, katera se bo bavila z vsemi bančnimi posli.

Tekstilna tovarna

Mite Ristića in sinovi, Niš

sprejme tako

glavnega vodjo (direktorja) za tkalnico in štiri tkalce za navadne statve.

Ponudbe s pogoji poslati na gorenji naslov.

Opozorilo.

Upravništvo „Nar. Dnevnika“ v Celju, se nahaja v RAZLAGOVI ul. št. 11, kjer se sprejemajo naročniki in inserati. List se dostavlja večinoma zvečer, drugod pa v zgodnjih jutranjih urah. Posebno se opozarja nove naročnike, da dobe drugi del „TARZANA“ brezplačno, ako list takoj naroče.

MAI OGLASI

Kontoristinja

absolventinja 2. razr. trgovske šole, večja strojepisja, steno-grafite ter vseh pisarniških del pošlena iz siromašne družine išče službo kot kontoristinja ali prodajalka v mestu ali na deželi. Ima 1 1/2 letno pisarniško prakso z dobrimi referencami. — Vajena vseh del v skromni domačiji, bi bila v izven uradnem času lahko opora gospodinj. — Začasno reflektira samo na oskrbo v hiši; pozneje po dogovoru. — Ponudbe prosil na upravo lista pod „Mariljva“

Lepo posestvo

v Visi, pripravno za vsako obrt, posebno za trgovce in gostilničarje, radi družinskih razmer na prodaj. Naslov v upravi lista.

Harmoniko

boljšo, petrstvo, trdke Lubas prodam. Stefan. Pot v Rožno dolino 34. Ljubljana.

Ekonom

prvovrstna moč, z večletno prakso (oženjen, starost 30) ki ima vesele posebnosti do poljedelstva in živinoreje, išče primerno mesto za (esen ali novo leto. Ponudbe je poslati pod „Ekonom“, na upravo lista

10.000 Din

posojilo se išče, event. se odstopi tudi stavbena parcela. Naslov v upravi lista.

Motorno kolo

„Puch“ 5 ks. v dobrem stanju se veselo odpotovanja proda za 5.200 Din. Jamski trg 196, Zelena Jama, Ljubljana

Velik godbeni avtomat

trdke „Kmetec“ dobro ohranjen, primeren za večjo gostilno ali restavracijo se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

Gospod

s kapitalom želi znanja in vdivo, katera ima svoje stanovanje in pohištvo, ponudbe s sliko na upravo lista pod „kapitalist“.

Trgovski pomočnik

izkušen v manufakturni in spedi-cerijski stroki, vojaščne proš, išče mesta za takoj, kjerkoli Gre event, tudi za potnika. Ponudbe pod „Pošten“ na upravo lista.

Pletilni stroj

znamke „Mirija“, štev. 6, za pavolo in volno, dobro ohranjen se ugodno proda. Na ogled in cena pri Angela Valter, Trški št. 220.

Služkinja

boljša, m.a.s.a, išče mesta pri boljši rodbini, (tudi z otroki). Ponudbe pod „Pridna in zvesta“ na upravo lista.

Trgovec

mlad, samostojen, želi znanja in svrho ženitve, z gospodično, ki bi imela vesele do gostilne in nekaj premoženja. Le resne ponudbe s sliko pod „Srečna bodočnost“ na upravo lista.

Prvovrstne premoge

na drobno in debelo za industrijo in domačo kurjavo dobavljajo po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih

Dom. Čebin

trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova ul 1/11.

VII. Dunajski mednarodni velesojem

od 7. — 14. septembra 1924. Ugodna nakupna prilika za vse stroke!

Veliki uspeh dunajskega poletnega velesojma 1924.

100.000 kupcev. Velika glasbena in gledališka proslava mesta Dunaj.

Pojasnili: Wiener Messe, Wien VII. Častno zastopstvo in uradni poročevalci: Avstrijski konzulat, Ljubljana, Turjaški trg 4. — Josip Zidar, Ljubljana.

JUHAN

Denite v juho in prikuhe krepčilo hrane — JUHAN — imate iz preprostih jedil izvrstno, zdravo in redilno hrano.

Najboljša kolesa in šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo so edino

Josipa Petelinca, znamke Gritzner in Adler

Liubljana

ob vodi poleg Prešernovega spomenika.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico,

ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg št. 6.

Hranilne vloge in vloge na tek. račun obrestuje po 8% do 10%, ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpo-vednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema ceslje in inkaso faktur.